

İSRAİL VE BARZANİ AİLESİ

Doç.Dr.Sait YILMAZ*

İran, Arap ve Bizans tarihçileri tarafından varlıkları kaydedilmiş olmasına rağmen Kürtlerin kökeni konusunda belirli bir ittifak yoktur. Bazı Kürt tarihçileri, kendilerini Urartulara, Ari Irka bağlamak istemişlerse de bunu belgeleyememişlerdir. Kürtlerin kökeni konusunda dil'e bakmakta bir fayda sağlamamaktadır; Kürtçede biraz Arapça, biraz Farsça ve Türkçe dışında pek az sözcüğe rastlanmıştır. Tarih Kürtlere Orta Doğu'da rastlamış ve hiçbir zaman bağımsız bir devlet olamamışlardır. Daima, o çevreye hâkim devletlerin yönetiminde kalmışlar, her dönemde bağımsız olmak için başkaldırmışlar ve yenilmişlerdir¹. Ancak her zaman birlikte yaşadıkları topluma kendilerini kabul ettirmişler, onlarla bazen uyuşarak bazen diklenerek günümüze kadar gelmişlerdir. Kürtler tarihte homojen bir topluluk olmamışlar, bugün de değildirler. Birden çok etnik topluluk olmalarının en önemli göstergesi birbirini anlamayacak kadar çok ve farklı lehçeler kullanmalarındadır. Pek çok aşiret reisi ya yabancı kökenlidir ya da menşeleri farklı gruplara hâkimdir².

İrak'ın kuzeyinde Nakşibendîlik tarikatı yaygındır. Nakşibendî aileleri ve şeyhleri içinde en güçlüsü günümüzde Barzani ailesidir. Irak'ın kuzeyinde bağımsız bir Kürt devleti kurmak isteyen Mesut Barzani'nin babası Molla Mustafa Barzani'nin ağabeyi Şeyh Abdüsselam, Nakşibendîliğin yayılmasını sağlayan Kürt kökenli Nakşibendî tarikatı lideri Mevlana Halid'in mürididir. Mevlana Halid'in Halidiye yolu Irak'ın kuzeyinden bütün Orta Doğu'ya yayılmış, Kürt-İslamcılığının Nakşibendî kolu İstanbul'a ulaşmıştır. Barzani ailesinden çıkan Nakşibendî-Halidi şeyhlerin hepsi kendilerine Mesih-Mehdi payesi vermişlerdir. Barzani ailesine ait Nakşibendî-Halidi şeyhler müritlerine bağımsız Kürdistan fikrini empoze etmekteydiler. Osmanlı Türkiye'si içindeki fikri anlamda ilk Kürt isyanını başlatan, Nakşibendî-Halidi Şeyhi I.Abdüsselam Barzani, müritleri tarafından Mehdi olarak kabul ediliyordu. I.Abdüsselam İstanbul'u ele geçirerek halife koltuğuna oturmak rüyaları içindeydi. Ancak müritleri tarafından uçuğuna inanılan I.Abdüsselam Barzani pencereden fırlatılınca yere çakılarak öldü. Şeyh II. Abdüsselam Barzani ise Osmanlı Türkiye'si'ne karşı silahlı isyana teşebbüs eden ilk Nakşibendî-Halidi Kürt şeyhidir.

Barzaniler 1900'lere kadar Barzan köyünde kurdukları tekkelerde pek çok Nakşibendî-Halidi mürit yetiştirdiler. Barzan, Türkiye sınırına 15, İran-İrak sınırına 70 kilometre mesafede yer alır. Barzan şehri, önce Yahudi hahamlar sonra da Nakşibendî tarikatı şeyhleri ile ve Kürt milliyetçiliğinin cazibe merkezi olarak varlığını sürdürdü. Barzani aşireti her fırsatta Osmanlı Türkiye'si'ne isyan etti. Kürt isyanları ile Barzani aşiretinin ortaya çıkışı hemen hemen aynı zamanlara denk gelmektedir. Barzani aşiretinin yaklaşık 200 yıllık geçmişi Osmanlı Türkiye'si'nin zayıflaması ile başlar. 1. Dünya Savaşı esnasında Irak'ta Osmanlıların Orta Doğu'dan çekilmesine neden olan bazı isyanlar olmuştur. İngilizlerin ilgi odağı haline gelen bölgede İngilizler Basra bölgesini ele geçirerek propaganda etkinliği ile Arapları Türklere karşı kıskırtmıştır³. Osmanlının parçalanmasından sonra Cumhuriyet Türkiye'si'ne karşı kullanılmak üzere Barzani aşireti; değişen dünya konjonktürüne uygun olarak ABD-İsrail-İngiltere üçlüsünün beslediği bir 'mayın eşiği' olarak görülmüştür.

* Doç.Dr.Sait Yılmaz, İAU Uluslararası İlişkiler Öğretim Üyesi, USAM Müdürü

¹ İsmet Bozdağ: *Kürt isyanları*, Truva Yayınları, İstanbul, 2009, s.8.

² Sait Yılmaz: *İrak Dosyası*, Kum Saati Yayınları, İstanbul, 2009, s.35.

³ David Mcdowall: *A Modern History of the Kurds*, I. B. Tauris, (Londra, 1996), p.48

Irak'ta Kürt isyanları ve Molla Mustafa Barzani

Molla Mustafa Barzani'nin tanımlamasına göre Barzani Aşireti Amadiye yakınlarında yaşanan eski ve savaşçı bir aşirettir. Dede Sait Barzani Osmanlı İmparatorluğu'na karşı en çok ayaklanan aşiret reisiydi. Muhammet Barzani'nin büyük kardeşi Abdülislam Barzani Osmanlı İmparatorluğu'na karşı ayaklanması nedeniyle dönemin Musul Valisi Süleyman Nazif tarafından 1915'de idam edilmiştir. İstiklâl Savaşı yıllarında İngiltere Krallığının Kürt uzmanı ve aynı zamanda Türk düşmanı olan İngiliz istihbaratçı Edward William Charles Noel'in rehberliğini ve tercümanlığını yapanlar ise Kürt Bedirhan aşiretidir. Osmanlı Devletinin 1. Dünya Savaşı'nda yenilmesinden sonra Mustafa Kemal Atatürk'e suikast girişimini planlayan Bedirhan aşireti soyundan gelen Dr.Kâmuran Ali Bedirhan İran istihbarat örgütü SAVAK tarafından desteklenerek Barzani ile İsrail'in arasını yapmak üzere gönderilmiş, başarılı olarak Barzani emrindeki Kürt milislerin İsrail subaylarınca eğitilmelerini sağlamıştır. Kürtçülük hareketinin önde gelen şahsiyetlerinden biri olan Kamuran Ali Bedirhan Kürdistan Teâli Cemiyeti üyesiydi. 1940 yılından sonra Paris'e yerleşerek Polonyalı Yahudi bir kadın ile evlenen Kamuran Ali Bedirhan ölümüne kadar da Paris'te yaşadı. Günümüzde Bedirhan aşireti mensubu olup, Türkiye'de faaliyetlerde bulunan işadamları ve politikacılar arasında Cüneyt Zapsu ve akrabalarının iştirakleri (Massey Ferguson, BİM Marketler zinciri vd.) bulunmaktadır⁴. Cüneyt Zapsu'nun dedesi Kürt İsyancı Said-i Kürdi'nin yakın arkadaşlarından Abdurrahim Rahmi Zapsu'dur.

Kürtler, 1. Dünya Savaşı'nı izleyen 1919-1930 yılları arasında İngiltere'ye, 1932-1935 ve 1943-1945 tarihleri arasında ise Haşimi Hanedanı'na karşı ayaklanmışlardır. Ayaklanmaların başını Barzani Aşireti çekmekteydi. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılış döneminde (1922-1924) Iraklı Kürtler yarı bağımsız devlet kurmaya çalıştılar. Mahmut Berzenci 1922 yılında Kürdistan Krallığını ilan etti. Ancak, İngiltere Lozan'dan sonra Irak'ın bütün bölgelerini birleştirmek isteyince Şeyh Mahmut Berzenci buna karşı çıktı. Mahmut Berzenci ve hükümetin teslim olmaması üzerine Birleşik Krallık Hava Kuvvetleri Süleymaniye ve çevresini bombaladı. Devam eden çatışmalar sonrası 24 Temmuz 1924 yılında bu bölge Irak'a bağlandı⁵. 1943 yılında Barzani Aşiretinin lideri Molla Mustafa Barzani olmuştur. 1943'te Barzaniler Irak yönetimine karşı isyan etti. Ancak İngilizlerin desteğini alan Irak ordusu, saldırıya geçip Barzanileri bastırdı. Kasım 1945'te Mustafa Barzani 10 bin aşiret mensuplarıyla birlikte İran'a sığındı. 22 Ocak 1946'da İran'da Kadı Muhammed'in önderliğinde Mahabad'da Kürt Cumhuriyeti kuruldu. Devlet başkanlığını Gazi Muhammed ve savunma bakanlığını Molla Mustafa Barzani üstlendi. Cumhuriyete 17 Ocak 1947 yılında İran rejimi tarafından son verildi ve 31 Mart 1947 yılında Gazi Muhammed idam edildi. Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılmasıyla Molla Mustafa Barzani çatışmalardan sağ kalan yandaşlarıyla Sovyetler Birliğine geçti.

Mustafa Barzani. Sovyetler Birliği'nin İran'dan güçlerini çekmesi nedeniyle Türkiye üzerinden 52 günlük bir yürüyüşün ardından 1947 yılında Sovyetler Birliği'ne ulaştı. Sovyetler Birliği Molla Mustafa Barzani ve yandaşlarını askeri kampa yerleştirdi ve yandaşlarını sokakları süpürme, kar küreme gibi işlerde çalıştırdı. Molla Mustafa Barzani'nin isteği ile Kürt milislerden bazılarını Sovyetler Birliği tarafından

⁴ Tuncay Özkan: *CIA Kürtleri Kürt Devletinin Gizli Tarihi*, Alfa Yayınları, İstanbul, 2004, s.77.

⁵ Altan Tan: *Kürt Sorunu*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2009, s.285-286.

askeri eğitim verildi. Molla Mustafa Barzani, Sovyetler Birliğince siyasi mülteci sayılmıyordu, önce kasaplık yaptı sonra değirmende çalıştı. Moskova'ya giderek Devlet Başkanı Joseph Stalin ile görüştü ve Stalin'in emri ile Askeri Akademi'ye kabul edildi. Buradaki eğitimi tamamlayarak General rütbesi aldı. Stalin'in 1953 yılında ölümünden sonra, yeni Sovyet lider Nikita Kruşçev, Molla Mustafa Barzani'ye bir ev tahsis etti ve Rusça öğrenmesi için özel kurslar düzenletti. 1958'de Irak'ta gerçekleşen devrim ile Kral Faysal'ın devrilmesi Mustafa Barzani'nin kaderini değiştirdi. Darbenin lideri Abdülkerim Kasım, Mustafa Barzani'ye bir heyet göndererek Irak'a dönmesini istedi. Arap ve Kürtlerin Irak Devletinin ortağı olduğuna dair bir kanun çıkarttı. Molla Mustafa Barzani'nin partisi KDP'ye (Kürdistan Demokratik Partisi) meşruiyet tanıdı ve 14 Kürtçe gazete yayınlanmasına izin verdi.

1958 yılındaki Kasım darbesi ile Irak'a dönen Molla Mustafa Barzani, 1963 yılında Baas Partisi iktidara gelene kadar SSCB tarafından desteklenmiştir. Kürtler, 1960'ların sonlarında ABD ve onun bölgedeki müttefiki İran tarafından desteklenmiş, bu destek Irak'ın 1972'de Sovyetler Birliği ile Dostluk ve İşbirliği Antlaşması yapması üzerine daha da artmıştır. 1970 yılında ABD, İsrail ve İran'ın baskısı ile Kürtlere azınlık hakları veren Irak hükümeti 1975 yılında İran ile anlaşarak bu hakları geri almış, İran'a kaçan Barzani 1979'da Washington'da ölmüştür. 1975 yılında Cezayir antlaşması ile İran, Irak'tan istediğini alınca Kürtlere verilen destek ortadan kalkmıştır. Irak Kürtleri ile Irak ordusu arasındaki çatışmalar özellikle 1970 sonrası hızlanmaya başlamıştır. İran-İrak Savaşı'nda da İran'ın yanda yer alan Kürtler bu desteğin karşılığında da bir şey alamadıkları gibi 1988'de Halepçe katliamını yaşamışlardır. Saddam Hüseyin 1988 yılında Irak'ın kuzeyinde İran-İrak savaşında İran'ın yanında yer alan ve El-Enfal Harekâtı isyanını bastırmak adına Kürtlere karşı kimyasal silah kullanmış ve Halepçe katliamında beş bin kişi ölmüştür⁶.

Molla Mustafa Barzani-CIA-MOSSAD İlişkisi

Barzani CIA ilişkisi 1972 yılında başlamıştır. Bir Kürt heyeti ihtiyaç duydukları yardımların mahiyeti hakkında ABD'li yetkilerle görüşmek üzere İsrail üzerinden Washington'a gitmiştir. Heyet üyeleri Washington'da dönemin CIA Operasyonlar Başkanı Helms ve Kissinger'in yardımcısı Albay Richard Candy ile görüşmüşlerdir. Amerika, Kürtlerin isteklerini sıcak bir şekilde karşılamış, 5 Milyon dolarlık Rus yapımı silah yardımı sözü vermiştir. ABD, aslında Kürtlerin bağımsızlık özlemini paylaşmıyor, Kürtleri Irak'a karşı bir araç olarak görüyordu. Barzani, İran-ABD-İsrail üçgeninde ve İsrail'den sürekli açık destek alan bir yapıda gözükse de, İsrail'in asıl amacı Arap tehlikesini İsrail üzerinden uzak tutmaktı. Barzani ABD desteği ile bağımsız bir Kürt Devleti kuracağına o kadar inanıyordu ki, Irak'taki CIA yetkilisine gönderdiği mesajda '*Şayet davamızda başarılı olursak ABD'nin 51. Eyaleti olmaya hazırım*' demiştir⁷. ABD ve İsrail desteğini yanına alan Kürt milisler Mart 1974'de Irak Baas Rejimine karşı ayaklanmış, ancak Irak Devletinin İran ile anlaşma yapması üzerine hayal kırıklığına uğramış, planları altüst olmuştur.

Ünlü Amerikalı gazeteci Jack Anderson, Washington Post'taki bir makalesinde şöyle yazıyordu: "Her ay kimliği belli olmayan bir İsrail yetkilisi İran sınırından Irak'a gizlice girerek Kürt lider Molla Mustafa Barzani'ye 50 bin Amerikan doları veriyor. Bu para Kürtler'in, İsrail karşıtı olan Irak hükümetine karşı faaliyetlerini sürdürmelerini sağlıyor." Anderson'ın o sıralarda yayınlanan bir CIA raporuna dayanarak verdiği

⁶ Yılmaz Kalkan: *Bir Ortadoğu Gerçeği Irak ve Saddam Hüseyin*, Beyan Yayınları, İstanbul, 1991, s.34.

⁷ Özkan: a.g.e., 2004, s.87.

bilgiler arasında, Molla Mustafa Barzani ile dönemin Mossad şefi Zvi Zamir arasındaki yakın ilişki de vardı.

Irak'ın kuzeyinde sadece CIA değil, MOSSAD, MI-16, SAVAK ve diğer birçok ülkenin istihbarat örgütü istihbarat ağı kurmuştu. CIA ajanları 4 müstakil ev kirilayarak kriptografik ve uydu haberleşme sistemi kurmuşlardı. Evlerin korunmasını maaşları CIA tarafından ödenen Kürt milisler sağlıyordu. Yerel halk bu evlerin CIA ajanları tarafından kullanıldığını biliyordu. CIA ajanları faaliyetlerini yürütürken ABD'nin uluslararası insani yardım çalışmalarını yürüten Dış Felaket Yardımları Ofisi'nden (OFDA⁸) yararlanmaktaydı. Kürt ajan ve muhbirlerine maaşlarını bu ofisten sağladıkları gelir ile ödüyorlardı. Bu kişilere ABD Hükümeti adına çalıştıklarına dair kimlik belgeleri bile düzenlenmişti. ABD yaklaşık 200 CIA görevlisi ile diğer istihbarat uzmanlarını finanse etmek için Irakta milyonlarca dolar harcamıştır. Askeri Koordinasyon Merkezi ve NGO'larda istihdam edilen CIA personeli 5 yıl yoğun gayret sonucunda bölgede bu istihbarat ağını kurabilmiştir.

ABD özellikle 1993 yılından itibaren Amedya, Zaho, Dohuk ve Acre bölgelerinde kendilerine bağlı Kürt milisler için yerleşim birimleri kurmuş, çeşitli kaynaklardan gönderilen maddi yardımları bu işbirlikçi Kürtlere aktarmıştı. 1994 yılında Irak kuzeyindeki kaosta Talabani'ye bağlı güçler Barzani'nin elindeki Erbil'de denetimi ele geçirmişti⁹. 1996 yılında iki Kürt grup arasındaki çatışmaların şiddetlenmesi üzerine Saddam'ın ordusu Erbil'e kadar gelerek Talabani'ye karşı Barzani'yi desteklemiştir. Saddam Hüseyin'e bağlı birliklerin Irak'ın kuzeyinde kontrolü eline geçirmesi ABD tarafından finanse edilen Kürt ajanları tehlikeye düşürdü ve ABD Kürt milislerini Türkiye üzerinden tahliye etmek istedi. OFDA'nın 1500 yerel görevlisi ve aileleri ile birlikte, Zaho'daki Askeri Komite Merkezi'ndeki yaklaşık 1000 yerel görevlisi ve aileleri olmak üzere toplam 2500 kişinin Türkiye üzerinden ABD Başbakanı Bill Clinton'ın isteği ile tahliye edilmiştir. Bundan sonra 2003 Nisanına kadar bölgede yeni bir yapı oluşturulamamış, her iki grup kendi bölgelerinde fiili yönetimlerini kurmuşlardır.

Kürtler ve Yahudilik

Kendisi de bir Kürt Yahudisi olan UCLA öğretim üyesi Prof. Yona Sabar 1982 yılında yazdığı "The Folk Literature of the Kurdistan Jews: An Anthology (Kürdistan Yahudilerinin Halk Edebiyatı: Antoloji) başlıklı kitap, Irak'ın kuzeyinde yaşayan Kürt Yahudilerinin hayatına ışık tutmaktadır. Prof. Sabar'ın verdiği bilgiye göre, 16. ve 17. yüzyılda bölgede yaşayan ailelerin en ünlülerinden birisi Barzani ailesiydi ve bu aileye mensup hahamların kurduğu Yahudi eğitim kurumları büyük bir itibara sahipti. Prof. Yona Sabar, Yahudi Barzani ailesinin kurucusunun 16. yüzyılda yaşayan Haham Samuel Barzani olduğunu belirterek, ailenin sonraki yüzyıllarda Musul, Kerkük ve Erbil yöresinde etkili olduğunu söyledi. Barzani ailesi hakkında en önemli detaylı bilgileri Yahudi Ansiklopedisi – Judaica vermekte ve şöyle açıklamaktadır. Bu aile Barzani ismini yaşadığı bölgenin adından almıştır. Barzani ailesinin diğer Kabalist hahamları Musul'da ve diğer Kürt şehirlerinde yaşamışlardı. Kürt Yahudileri ilerleyen dönemlerde Siyonizm'i de benimsemişlerdi. İsrail kurulduktan sonra, Kuzey Irak ve Suriye'de yaşayan 200 bin Kürt Yahudisi, büyük bir operasyon ile İsrail'e getirilmişler ve İsrail parlamentosunda önemli mevkilerde bulunmuşlardı. Bugün de İsrail'de 250 binden fazla Kürt Yahudisi yaşamaktadır.

⁸ OFDA: Office of US Foreign Disaster Assistance.

⁹ Sa'di Berzenci: *Irak Kürdistanında Mevcut Durum Hakkında Görüş*, Avrasya Dosyası, Cilt 3, Sayı 1, İlkbahar 1996, s.198.

Tarihçi Ahmet Uçar'a göre; "Yaygın kanının aksine, Barzani adı sadece Barzani sülalesinden gelenlerin adı değildir. Barzan bölgesindeki aşiret konfederasyonuna mensup herkese Barzani denir. Sallum Barzani de muhtemelen, o bölgede yaşamış olan bir Yahudidir ve Barzani ailesiyle hiçbir ilişkisi yoktur. Barzan tek bir aşiret ve köyden müteşekkil değildir. Barzani aşireti, Beroji, Mizorî, Şêrvanî ve Dolemêri gibi dört aşiretten oluşan bir aşiret konfederasyonudur. Kökenleri, Amediye paşası Zübeyir'e dayanmaktadır." Özetle bütün Kürtler Yahudi değildi. Kürtlerle birlikte yaşayan Yahudiler, iki grubu ayrılıyordu. Bir kısmı ticaretle, kuyumculukla, el sanatlarıyla uğraşırken, bir kısmı da toprak işleterek, Kürtler gibi yaşıyordu. Kürtlerle birlikte aynı yerlerde yaşayan Süryaniler, Ermeniler gibi, zaman içinde bazı Yahudi aileleri de, çeşitli nedenlerden, dinlerinden vazgeçerek Müslüman olmuşlardır. Yahudi aileler Hakkârî'de olduğu gibi, Barzan'da da vardı. İsrail devleti kurulunca da bir kısmı İsrail'e gitti, bir kısmı da kendi köylerinde kaldı.

Mossad'ın Barzani'yi tercih etmesinin elbette özel sebepleri vardır. Barzani ailesinin içinde geçmişte bazı Yahudiler ve hatta hahamlar yer almıştır¹⁰. İsrail'in doğal müttefiki Barzani ailesinin bölgede uğradığı başarısızlıklardan sonra Kürt Yahudileri İsrail'e göç ettiler. Barzani'nin Irak'ın kuzeyindeki Kürt devleti için şu anda birçok İsraili provokatör bölgede faaliyet göstermektedir. Irak'ın kuzeyinde çeşitli kimlikler altında 1300 İsrail askerî ve istihbarat görevlisi bulunduğu değerlendirilmektedir. Tevrat'ta "Vaadedilmiş Ülke" olarak Nil ile Fırat arasının işaret edildiğine dair yorumlar vardır. Ayrıca, Barzani ailesi sürekli Mehdi çıkartmaktadır. Yahudilik'te de Mehdilik çok önemlidir. Yahudilikte inanılan Mesih inancı doğrultusunda bu planı gerçekleştirecek liderlerinde Yahudi olması, Kabalistik planın bir parçasıdır. Ancak, Kürt Yahudileri diye tabir edilen kesim ile Kürt dilini ve kültürünü benimsemiş, tarih boyunca Kürdistan diye tabir edilen Irak'ın kuzeyinde var olmuş, sonradan İsrail'e göç eden Yahudiler kastedilmektedir. Bu kesim etnik kökenleri itibariyle Kürt değil, aksine Yahudi kavmindendirler. Kuzey Irak'ta yayın yapan 'İsrail-Kürt' dergisi, İsrail'deki Kürt Yahudilerini Kuzey Irak'a dönmeye çağırıyor. Dergi pek çok yazısında amacını Kürt-İsrail ilişkilerini derinleştirmek olarak tarif ediyor. Akademisyenler, araştırmacılar ve stratejistlerin bugünkü Ortadoğu'daki yapılanmanın, büyümesi beklenen Kürt Yahudi devleti olduğunda hem fikirdirler. (Kürdo-Judaik) Kürt Yahudi devletinin büyümesi ileride Ortadoğu ve dünya politikalarını çok önemli bir şekilde etkileyecektir.

Molla Mustafa Barzani-İsrail İlişkileri

Molla Mustafa Barzani, 1950'den beri sık sık ziyaret ettiği İsrail'de her zaman Kuzey Irak kökenli, Kürtçe konuşan bir Yahudi hahamın evinde kaldı. İsrail ile Irak yerel yönetimlerinin ilk teması, 1963 yılında Barzani ile MOSSAD başkanı General Meir Amit'in Kürtlere yardım konusunda görüşmeleri ile başlamıştır. 1967 yılında, Arap - İsrail Savaşı'nda ele geçirilen Sovyet yapısı silahlar, İsrail tarafından KDP'ye verilmiştir. Körfez Savaşı sonrasında Barzani bölgenin geleceği için İsrail ile temalar da bulunmuştur¹¹. Molla Mustafa Barzani, ilk kez 1967 yılında İsrail'e gittiğinde kendisini kabul eden İsrail Savunma Bakanı Moşe Dayan'a, hediye olarak bir 'Kürt hançeri' ile birlikte, Kerkük petrol rafinelerinin planlarını da getirir. Mart 1969'da yapılan bir operasyonda da Barzani-Mossad işbirliğiyle Kerkük rafinerileri bombalandı ve çalışamaz hale getirildi. Barzani ikinci olarak 1973 yılında İsrail'i ziyaret etti. Bu ziyaretinde de, ilkinde olduğu gibi, 1950 ortalarında İsrail'e göç etmiş Kürt Musevisi

¹⁰ A. Medyalı: *Kürdistanlı Yahudiler*, Berhem Yayınları, (1992), s.53.

¹¹ www.radikal.com.tr/ek_haber.php?Ek=ktp&haberno=4175 (15.07.2005) (Giriş: 17 Nisan 2009).

David Gabay'ın evinde kalmış, hediye olarak da Moşe Dayan'ın eşi için altın bir kolye getirmiştir.

1967'deki Altı Gün Savaşı'ndan kısa bir süre önce İsraililer, Irak Hava Kuvvetleri'ndeki bir pilotla gizlice bağlantıya geçmişler ve onu bir deneme uçuşu sırasında aniden İsrail'e uçmaya ikna etmişlerdi. Iraklı pilotla İsraililerin bağlantısını kuran araçlar ise Kürtlerdi. Ağustos 1966'da Tel-Aviv'e inen söz konusu MIG, bu Sovyet yapımı uçak hakkında daha önce yetersiz bilgiye sahip olan İsrail'e ve onun Batılı müttefiklerine büyük bir avantaj sağladı. Hatta bazı yorumlara göre, İsrail'in Altı Gün Savaşı'nın ilk gününde Mısır Hava Kuvvetleri'ne yaptığı büyük baskın, MIG'lerin teknik özellikleri hakkında edinilen bilgi sayesinde mümkün olmuştu. Ian Black ve Benny Morris'e göre, Kuzey Irak dağları ile Tel-Aviv arasındaki ilişki giderek "Ortadoğu'nun en kötü saklanan sırrı" sıfatını kazandı. İsrail 1967 yılında Arap ordularından ele geçirdiği çok sayıda Sovyet silahını Kürt ayaklanmacılara yolladı. Kendilerine verilen Doğu Bloku silahlarına önce şaşırın daha sonra çok sevilen Molla Barzani, ayrıca bulduğu İsrail yapımı bombalardan daha çok istemişti. Kendisini silah ve paraya boğan İsrail'in gücüne hayran kalan Barzani, İsraililere ortak bir seferberlik de önermişti. Barzani'nin planına göre, Kürt peşmergeler Irak'ı zapt ettiğinde İsrail de Suriye'yi işgal edebilecekti.

İsraili eski general Rafael Eitan'ın anıları da, İsrail-Barzani iş birliğinin boyutlarını bütün çıplaklığıyla ortaya koyan bilgiler sağlıyordu. Rafael Eitan, Mustafa Barzani'nin talebi üzerine, 1969 yılında Irak'a giderek ayaklanmayı yakından görmüş ve ayaklanmanın lideri Barzani ile mücadeleyi daha yaygın bir savaş haline dönüştürme konusunu görüşmüştü. Eitan ziyaretinden sonra, İsrail Savunma Bakanlığı'na, ayaklanan Kürtlerin çok iyi savaşmakla beraber gelişmiş savaş araçları ve silahlarından mahrum olduklarını, kendilerine yardım edilmesi gerektiğini bildiren bir rapor da yazmıştı. Ayaklanmacı Kürtlerle kurduğu bu gizli ittifak, İsrail'e Irak ordusu hakkında çok önemli istihbaratlara ulaşma fırsatı da veriyordu. İsrail, Irak'ın kuzeyindeki Kürtlerle ilişkisini hiç koparmamıştır. Hatta bu destek Türkiye gibi İsrail'in kolay kolay kırmak istemeyeceği bir ülkeyi karşısına almak pahasına da olsa 'psikolojik-politik' olarak sürmüştür. Kuzey Iraklı Kürt ayaklanmacılarla İsrail arasındaki bu iş birliği, 1975 yılına kadar sürdü. O yıl, Kürt isyanının diğer büyük destekçisi olan İran, Irak ile bir anlaşmaya vardı ve bunun üzerine Kürt ayaklanmacılara yaptığı tüm yardımı kesti. ABD de İran ile birlikte hareket edince, Barzani hareketi Bağdat rejimi karşısında savunmasız kaldı. İsyân, bu rejim tarafından kanlı biçimde bastırıldı. İsrail'in durumu kabullenmekten başka seçeneği yoktu.

Mesut Barzani Dönemi

İsrail, Irak'ın kuzeyindeki Kürtlerin oluşturmak istediği parçalanmış Ortadoğu için en ideal "kart" olduğunu her zaman aklında tuttu ve bu kartı yeniden devreye sokmak için fırsat kolladı. İsrail'in, kuruluşundan bu yana bölgede varlığını sürdürebilmek için izlediği genel politika, Yahudiliğin kuşatılmışlığını dengelemek, bunun için de dış çemberdeki ülkeler ile yoğun ilişkiler içinde olmaktır. Türkiye ve İran, İsrail'in bu politikasında özel öneme sahip ülkelerdir. Bu ülkeler, İsrail tarafından dost olarak kazanılmak ve İsrail'in üzerindeki yoğun Arap baskısını azaltmakta kullanılmak istenmiştir. İsrail aynı zamanda Arap coğrafyası içinde Araplık ile çelişkisi olan her unsuru, Arap kuşatmasını kırmak için kullanmak istemiştir. Bu unsurların başında Irak Devleti ile hiçbir zaman uyuşmayan Barzani ve onun liderliğindeki Kürt gruplar önemli bir yere sahiptir. Irak Kürtleri, İsrail açısından stratejik bir unsur olmasının yanında, İsrail'in bazı tarihi bağlar ile bağlı olduğu bir unsurdur. İsrail'in

Molla Mustafa Barzani ile kurduğu ilişkiler, bugün de oğul Mesut Barzani ile devam etmektedir.

Körfez Savaşı 1975 yılından itibaren bitkisel hayatta olan KDP ve KYB adına yaşama dönmek için bulunmaz bir fırsat olmuştur. Bu aşamada Mesut Barzani'nin gelecek stratejisi tartışmaları için gittiği yer İsrail olmuştur. Irak'ta bir Kürt devletinin kurulması için batı dünyası desteğinin en yoğun olduğu 1990'lı yıllarda Washington'da lobi yapanların başında İsraili politikacı Ariel Şaron gelmiştir. İsrail Dışişleri Bakanlığının eski bir görevlisi olan Oded Yinon'un Dünya Siyonist Örgütü'nün yayın organı olan "Kivunim" dergisinde 1982'de yayınladığı 'İsrail için strateji' adlı çalışmasında, Irak'ın geleceği ile ilgili ileri sürdüğü şu tespit önemlidir; '*Irak etnik ve mezhebi temeller üzerinde bölünecektir; kuzeyde bir Kürt devleti, ortada bir Sünni ve güneyde bir Şii devleti*'. Bu bölünmenin İsrail'in güvenliği açısından şart olduğu görüşü ileri sürülmüştür¹². Bugünkü İsrail nüfusunun Ortadoğu coğrafyasını denetim altında tutmaya yetmeyeceğini bilen Yahudi stratejistler, bu amaca ulaşmak için iki paralel politika önermektedirler; İsrail, önce yirmi milyonluk nüfusa erişmek zorundadır, diğer yandan çevresindeki ülkeleri bölerek yirmi milyon ile Orta Doğu'yu kontrol altında tutacaktır¹³.

1983 yılında Türkiye'nin Irak'ın kuzeyindeki PKK'ya yönelik harekâtı esnasında -daha 1982'de Lübnan'ı işgal etmiş olan İsrail'in Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Şamir, Türkiye'yi 'Kürdistan'ı işgal altında tutan devletlerden birisi' olarak nitelenmiştir. Ancak aradan iki sene geçtikten sonra aynı İzak Şamir, 1985 yılında Başbakan Turgut Özal'a PKK'ya karşı işbirliği önermiştir. Barzani ailesi ile MOSSAD hep ilişki içinde olmuşlardır. Kürt-Nakşibendî, Halidi tarikatı mensubu Barzani ailesine Irak'ın kuzeyinde 150 yıldır bir Judeo-Kürt devleti kurdurulmak istenmektedir. İsrail ile İkinci Dünya Savaşı sonrası özellikle istihbarat ve askeri konularda sağlanan işbirliği Türkiye gerek terör ile mücadelesinde gerekse İsrail faktörünün Ortadoğu'da Türkiye aleyhine çalışmasının frenlenmesinde önemli faydalar sağlamıştır. Ancak 2003 yılı sonrası iktidarın hatalı politikaları neticesi İsrail'in dostluğu kaybedilmiş ve gerek terör gerekse Türkiye düşmanları ile işbirliği yapmak konusunda bu ülkenin önü açılmıştır. Bunda Türk hükümetinin dış politikayı İslamcı anlayış ile şekillendirmek istemesi etkili olmuştur.

Bugün, Irak'ın kuzeyinde onlarca İsrail şirketi çalışmakta ve bu şirketler aracılığıyla ülkeye her yıl 500 İsraili girmektedir. İsraililer, çifte kimlik taşımakta, kimliklerde müstear isimler kullanılmaktadır. İsraililer Irak'a özellikle tüccar, iş adamı ve gazeteci sıfatıyla girmektedir. İsrail ayrıca Irak'ın kuzeyinde oluşturmaya çalıştığı finansal alt yapı ve toprak satın alma girişimleri ile de gündeme gelmektedir. Irak bir bütün olarak kaldıkça Kürtlerin İsrail ile enerji koridoru oluşturacak kadar ileri bir bağa girmesi mümkün görünmemektedir. Irak'ın kuzeyinde faaliyet gösteren İsrail şirketlerinden Solel Boneh, Tsim, Ronson, Laisrael ve Bazan alt yapı, inşaat, taşımacılık, petrol arama ve su kanalı açma gibi işler yapmaktadır. Yapım ve onarım işiyle uğraşan Solil Bonaih şirketinin Basra, Bağdat, Dohok, Kerbela, Nasırıyye, Musul, Erbil ve Süleymaniye'de şubeleri bulunmaktadır. İsrail devletinin ikinci Devlet Başkanı İhsan Bin Tefsi; '*Yahudilerin Kürdistan'da 12 yerleşim yerinde bulunduğunu ve Kürdistan'daki Yahudi Kürt topluluğunun hahamlar ve değerli fikir adamları çıkardığını*'¹⁴ söylemektedir. Bazı araştırmacılara göre, Irak'ın Kürt kesimindeki

¹² Ümit Özdağ: *Türkiye Kuzey Irak ve PKK*, ASAM Yayınları, Ankara, 1999, s.189-190.

¹³ Özdağ: a.g.e., 1999, s.192

¹⁴ Şalom Nakdimon: *Irak ve Ortadoğu'da MOSSAD*, Elips Yayıncılık, Ankara, 2004, s.34.

Yahudi grup ve cemaatlerin sayısı 146'ya ulaşmıştır. Türkiye'nin de bu bölgedeki yatırımları dikkate alındığında ortaya çıkan sonuç; Kürtler, İsraililer ve Türkler elleriyle Kürdistan'ı sağlamlaştırmaktadırlar.